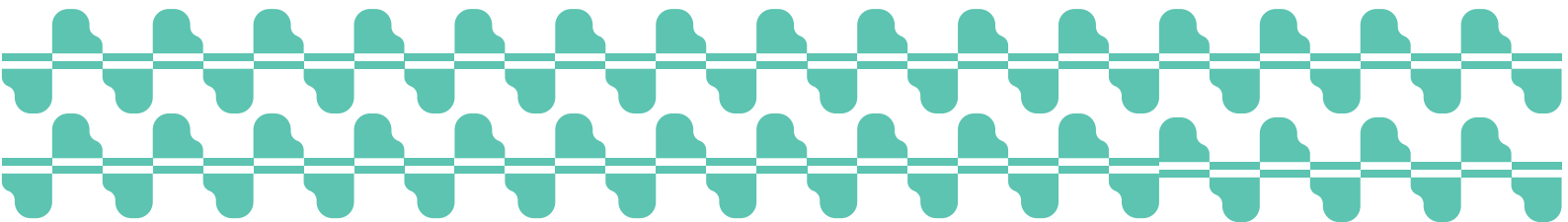

Hyvinvoinnin palvelualueen palveluiden nykytilanne

Elokuu 2022

Sisällys

<i>Hyvinvointipalveluiden nykytila Järvenpäässä</i>	3
<i>Palvelurakenteen kustannus</i>	4
<i>Liikunnan ja kulttuurin avainalue</i>	5
Järvenpää-talo	5
Keskisen Uudenmaan musiikkiopisto.....	6
Taiteen perusopetus Järvenpäässä	7
Kirjastopalvelut.....	8
Yleiset kulttuuri- ja tapahtumapalvelut.....	10
Liikuntapalvelut	12
Museopalvelut.....	13
<i>Yhteisöllisyyden ja elinikäisen oppimisen avainalue</i>	16
Nuorisopalvelut	16
Järvenpään Opisto	18
Kotoutumispalvelut.....	19
Lapsiperheiden palvelut	21
Osaamis- ja työllisyyspalvelut.....	22
Ammatillinen työpajatoiminta.....	24
Yhteisöpalvelut	26
<i>Yhteisöjen käytössä olevat tilat</i>	27

Hyvinvointipalveluiden nykytila Järvenpäässä

Hyvinvoinnin palvelualueen avainalueiden uudelleenorganisointia valmisteltiin kevästä syksyyn 2021. Lautakunta hyväksyi uuden organisaation kokouksessaan 27.10.2021. Aiemman neljän avainalueen sijaan uudessa organisaatiossa avainalueita on kaksi. Palvelualueen kokonaisuus on kuvattu kuvassa 1.

Liikunnan ja kulttuurin avainalueen henkilötyövuosien määrä on kokonaisuudessaan 95,15 Keskisen Uudenmaan Musiikkiopiston tuntiopettajat mukaan luettuna ja toimintakate on noin 6,95 miljoonaa euroa. Yhteisöllisyyden ja elinikäisen oppimisen avainalueen henkilötyövuosien määrä on Järvenpää Opiston tuntiopettajat mukaan laskettuina 71,33 ja toimintakate on noin 3,7 miljoonaa euroa. Lisäksi työmarkkinatuen kuntaosuuden toimintakulut ovat talousarviossa noin 4 miljoonaa euroa.

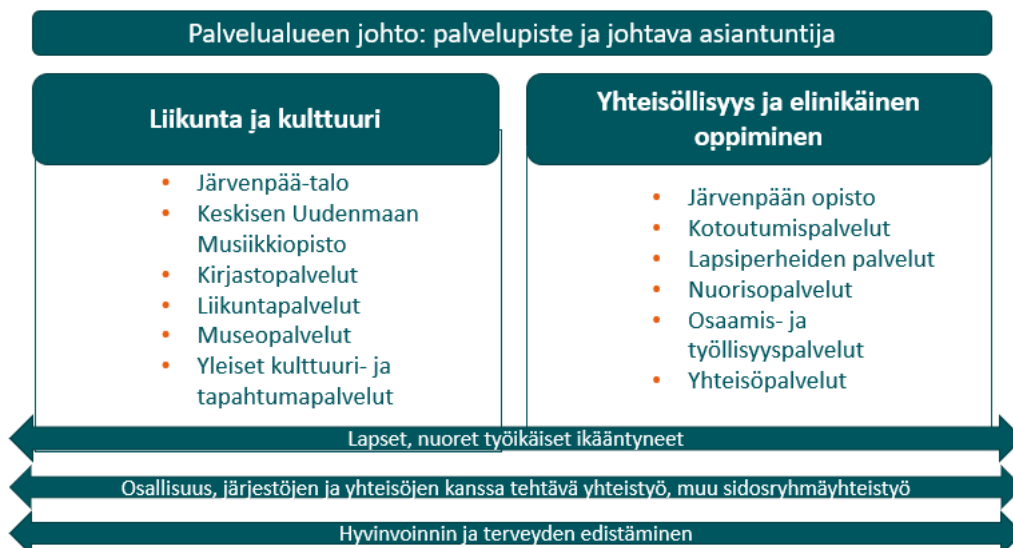
Vapaa-ajanpalvelupiste sulautuu koko kaupungin keskitettyyn asiakaspalvelupisteeseen vuoden 2023 alussa Perhelän valmistuttua. Henkilötyövuodet ovat tällä hetkellä kolme.

Palvelualueelle kohdistuu merkittävät taloudelliset säästöpainheet vuonna 2019 päätettyjen liikkumavaratoimenpiteiden vuoksi. Tuolloin päätettyjen säästöjen lisäksi vuosina 2024–2025 tulee säästää vielä lisää 440 000 euroa.

Tässä raportissa kuvataan avainalueiden palveluiden

- tarkoitus ja tavoitteet,
- nykyinen palveluverkko, sen riittävyys ja
- toimintaympäristön muutokset.
- Lisäksi arvioidaan lyhyesti keskeiset muutostarpeet ja aikataulu.

Raportti toimii hyvinvoinnin palvelualueen palveluverkkoselvityksen taustamateriaalina.

Kuva 1: Hyvinvoinnin palvelualue ja sen avainalueet

Palvelurakenteen kustannus

FCG oy on tuottanut Hyvinvoinnin palvelualueen palveluverkkosuunnitelmaa varten taustatietoja nykyisen palvelurakenteen kustannuksesta. Palvelurakenteen kustannusten tarkastelulla voidaan tehdä vertailua muihin samantyyppisiin kuntiin ja sopeutustarpeen tilanteessa arvioida missä on ns. ”kalliita” palveluita. Nettokäyttökustannusten käyttämisellä mukaan huomioiduiksi tulevat toimintaan kohdistettavat tulot, esim. asiakasmaksut. Tietojen lähde on Tilastokeskus ja kuntien itse tilastokeskukselle ilmoittamat tiedot (Kuntien toiminta- ja taloustilasto).

Verrokkiryhmäksi on valittu samantyyppisiä kaupunkeja/kuntia, joissa palvelutarpeet ja palveluiden järjestämisen olosuhteet on arvioitu suunnilleen samanlaisiksi Järvenpään kanssa. Kuntatyyppi on kaupunkimaiset kunnat (26 kpl), joiden asukasluku on 20 000–50 000 asukasta. Järvenpään palvelurakenne on erittäin edullinen kohdennetussa verrokkijoukossa, kuntatyyppissään ja koko maan tasolla.

Järvenpään kaupungin vapaa-aikapalveluiden (kansalaisopistojen vapaa sivistystyö, taiteen perusopetus, muu opetustoiminta, kirjastotoiminta, liikunta ja ulkoilu, nuorisotoiminta, museo- ja näyttelytoiminta, teatteri-, tanssi- ja sirkustoiminta, musiikkitoiminta sekä muu kulttuuritoiminta) nettokäyttökustannukset ovat yleensä verrokkia pienemmät. Järvenpään em. palveluiden nettokäyttökustannukset ovat alhaisemmat kuin saman kuntatyyppin kunnilla ja maassa keskimäärin.

Hyvinvointipalveluiden palvelurakenne on Järvenpäässä kokonaisuutena verraten edullinen. Hyvinkää, Kerava ja Tuusula käyttävät näihin palveluihin enemmän rahaa, Nurmijärvi saman verran kuin Järvenpää ja Kangasala vähiten.

Järvenpään laajat sopeutustoimet 2010 –luvulla näyttävät kohdistuneen myös vapaa-aikapalveluihin. Vapaa-aikatoimen palveluiden nousu eur/asukas 2016–2020 on ollut 27,69 euroa – tämä on vertailuryhmän pienin pois lukien Kangasala, joka on sopeuttanut vapaa-aikatoimesta vielä Järvenpäätäkin enemmän.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen on ohjattu resursseja, mm. lapsi- ja perhetyö ja yhteisöjen palveluihin, joita ei tilastoida kuntien kesken vertailukelpoisesti. Näiltä osin on pidettävä varauma kokonaisuuden edullisuudesta.

Toimialan kokonaisuuteen kuuluva työllisyydenhoito, mihin panostettu resurssointi on ollut hiukan keskimääräistä pienempi ja tuotos – työttömyyspäivien suhteellinen osuus kaikista päivistä ja sakkomaksuina maksettava euromäärä – on hiukan kasvanut. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että panostuksen alenema on voinut johtaa lisääntyneisiin maksuihin, mutta lopullinen johtopäätös edellyttää lisäselvitystä.

Liikunnan ja kulttuurin avainalue

Järvenpää-talo

Palvelun tarkoitus ja tavoitteet

Järvenpää-talo on kulttuuri- ja tapahtumapaleluihin kuuluva itsenäinen nettobudjettiyksikkö. Järvenpää-talon toiminta keskittyy tilojen vuokraamiseen sekä kokous- ja tapahtumapalveluiden tuottamiseen moninaisille eri asiakkaille kuten yritykset, yhdistykset, säätiöt, puolueet, ohjelmatoimistot jne. Asiakaskunta on pääosin keskiseltä Uudeltamaalta ja pääkaupunkiseudulta.

Nykyinen palveluverkko

Järvenpää-talolla on yhteistyösopimus Compass Group Oy:n kanssa myynti- ja ravitsemuspalveluiden tuottamisesta. Talon tiloissa toimii myös Keskisen Uudenmaan musiikkiopiston (soitin- ja bändi opetusta) ja Järvenpään Teatteri ry. Väliaikaisena ratkaisuna vuoden 2022 loppuun on kokoussiiven toisessa kerroksessa kaupungin konsernipalvelun henkilöstölle tilat.

Ravintolatoiminnan lisäksi CG markkinoi talon kokous ja ravintolapalveluita omissa kanavissaan ja hoitaa tilojen ja ravintolapalveluiden myynnin yhteydenotosta jälkimarkkinointiin. Tämä mahdollistaa 'yhden luukun' mallin, jolla kaikki palvelut saadaan yhden kontaktin kautta. Fazerin provisio tilanvuokrasta on 12 % myyntihinnasta. Järvenpää-talon ravitsemuspalveluiden tuotosta 10 % maksetaan provisiona Järvenpää-talolle.

Järvenpää-talon lipunmyynnin yhteistyökumppanina on Lippupiste Oy. Talon lipunmyynti myy lippuja talossa olevien tapahtumien lisäksi myös valtakunnallisesti Lippupisteen jakeluverkon kautta. Talon henkilöstöön kuuluu kaksi teknikkoa, kolme kokousisäntää, lipunmyyjä ja Järvenpää-talon päällikkö, eli yhteensä seitsemän henkilöä.

Naulakkopalveluista vastaavat järvenpääläiset yhdistykset.

Palveluverkon riittävyys ja toimintaympäristön muutokset

Kulttuuritoiminta Järvenpää-talossa on vireää. Sibelius-sali on alueen ainoa kokoluokassaan. Kulttuuritapahtumien kävijämäärä 2019 oli 30 600 henkeä. Kaiken kaikkiaan asiakaskäyntejä vuodessa noin 83 500 ja vuoden 2019 liikevaihto on 1 143 000 €. Korona vaikutti talon toimintaan paljon.

Järvenpää-talolla on poikkeuksellisen vahva yhteys moneen muuhun hyvinvoinnin palvelualueen toimintoihin, joilla puolestaan joko jo on toimintoja talossa tai on toiveita saada osa toiminnoistaan Järvenpää-talolle. Kysymys palveluverkon riittävydestä onkin täysin riippuvainen siitä, mihin suuntaan niin Järvenpää-taloa kuin liikunnan ja kulttuurin avainalueen toimintoja lähdetään kehittämään.

Palveluverkon keskeiset muutostarpeet ja aikataulu

Ratkaisut Järvenpää-talon osalta ovat vahvasti kytköksissä moneen muuhun palvelualueen toiminnon skenaarioihin. Kaikissa vaihtoehdoissa joudutaan tekemään taloteknisiä remonteja.

Keskisen Uudenmaan musiikkiopisto

Palvelun tarkoitus ja tavoitteet

Keskisen Uudenmaan Musiikkiopiston (KUM) toiminta perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta (1998/633), ja opetus noudattaa Opetushallituksen määrittelemää taiteen perusopetuksen musiikin laajaa oppimäärää (opetussuunnitelman perusteet 2017).

KUM antaa monipuolista ja korkeatasoista musiikin opetusta, vaalii ja kehittää alueen elävää musiikkikulttuuria ja asukkaiden hyvinvointia Järvenpään ja Tuusulan uusia strategisia linjauksia tukien, osallistaa kaupunkilaisia ja kuntalaisia elävän musiikin iloon tarjoamalla vuositasolla satoja musiikkiesityksiä eri puolilla toiminta-alueitaan, tekee yhteistyötä yritysten ja järjestöjen kanssa sekä vahvistaa viihtyvyyttä, vieraanvaraisuutta, vetovoimaa ja pitoa erityisesti lapsiperheille laadukkaalla, kaikkien saavutettavissa olevalla opetustarjonnallaan.

Nykyinen palveluverkko

KUM on Järvenpään kaupungin ja Tuusulan kunnan yhteinen musiikkioppilaitos, jossa voi harrastaa musiikkia kaikenikäiset oppijat. Musiikkileikkikoulussa annetaan musiikin varhaiskasvatusta alle kouluikäisille lapsille. Taiteen perusopetus on lapsille ja nuorille suunnattua laajan oppimäärän mukaista ja tavoitteellista musiikin opiskelua. Avoimessa musiikkiopistossa on monipuolista opetustarjontaa myös aikuisille. Koulumusikanttitoiminta on matalan kynnyksen musiikkiharrastamista oppilaan lähikoululla.

KUM on merkittävä elävän musiikin konserttien tarjoaja alueella. Musiikkiopisto järjestää vuosittain noin 80–100 konserttia, joista suosituimpia ovat olleet perinteinen sinfoniaorkesterin itsenäisyyspäiväkonsertti, Keudan kanssa yhteistyössä tuotetut Soivat syysillat ja joulukonsertti.

Musiikkiopiston toimipisteet Järvenpäässä ovat Seutulantie 8, Järvenpää-talon kellari ja salit sekä eri koulut ja päiväkodit. Tuusulan toimipiste sijaitsee Kirkkotie 49:ssä ja lisäksi opetetaan useilla eri Tuusulan kouluilla.

Musiikkiopiston hallintoon kuuluvat rehtori, apulaisrehtori ja opintosihteeri. Lisäksi musiikkiopistossa työskentelee 50 opettajaa, joista 17 on viranhaltijaa, 14 päätoimista tuntiopettajaa ja 19 sivutoimisia tuntiopettajia.

Palveluverkon riittävyys ja toimintaympäristön muutokset

Musiikkiopiston oppilasmäärät ovat kasvaneet tasaisesti taiteen perusopetuksessa ja avoimessa musiikkiopistossa, ja tulee kasvamaan jatkossakin. Tavoitteena on olla Järvenpään ja Tuusulan yhteinen musiikkiopisto ja Keski-Uudenmaan alueen monipuolisin musiikkioppilaitos, joka tarjoaa musiikkiopintoja kaikille halukkaille. Tavoitteena on kasvattaa

musiikkileikkikoulun oppilasmääriä ja avoimien musiikkiopiston palveluja kattamaan myös ikääntyvien ikäluokkien tarpeita. Musiikkiopisto tarvitsee akustiikaltaan sopivia ja soittimien säilytykseen soveltuvia tiloja konserteilleen ja opetukselleen. Suurikokoiset soittimet tarvitsevat huolenpitoa ja riittävän isot tilat. Musiikkileikkikouluryhmät voivat osittain toimia päiväkotiympäristössä osana lasten päiväkotiarkea.

Palveluverkon keskeiset muutostarpeet ja aikataulu

Taiteen perusopetuksen ja avoimen musiikkiopiston oppilasmäärät kasvavat vuoteen 2030 mennessä palvelemaan kuntalaisia paremmin ja samalla kasvatetaan musiikkiopiston saamia valtionosuuksia. Musiikkiopistolla tulee olemaan jatkuvasti lisääntyvä tarve musiikkileikkikouluikäisten ja ikäihmisten soitto- ja laulukerhoille ja sen myötä tiloille, joissa voi opetusta järjestää aamusta iltaan. Musiikkiopisto tarvitsee konserttialin, jossa konsertteja voidaan järjestää ja jonne on kuntalaisten helppo tulla.

Taiteen perusopetus Järvenpäässä

Järvenpäässä taiteen perusopetusta tarjotaan musiikissa, teatteritaiteessa, kuvataiteessa, tanssissa, käsityössä ja sirkustaiteessa. Lapset ja nuoret pääsevät opiskelemaan taidetta omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti ammattilaisten opettajien johdolla.

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää opetusta. Opetus antaa valmiuksia hakeutua kyseisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Opintoja tarjotaan myös aikuisille. Opintoihin pääsee mukaan ilmoittautumisjärjestyksessä.

Opetushallitus tunnustaa taiteen perusopetuksen osana koulutusjärjestelmää. Opetushallitus päättää taiteen perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä. Opetussuunnitelman perusteet voivat sisältää erilaajuisia oppimääriä (laaja oppimäärä 1300 tuntia, yleinen oppimäärä 800 tuntia). Koulutuksen järjestäjän tulee hyväksyä kullekin taiteen alalle opetussuunnitelma, ja koulutuksen järjestäjälle myönnetään valtionosuutta laskennallisten opetustuntien määrän mukaan.

Taiteen perusopetuksen keskeiset muutostarpeet

Keskeinen muutostarve on taiteen perusopetuksen oppilasmäärän kasvattaminen ja opetustarjonnan laajentaminen uusille taiteenaloille. Taiteen perusopetuksen toimijat tekevät tiivistä yhteistyötä keskenään ja myös yhteistyötä koulujen ja päiväkotien kanssa. Opetussuunnitelmia yhdenmukaistetaan ja opintojen hyväksi lukemista kehitetään paremmin palvelemaan kuntalaisten tarpeita. Taide luo henkistä hyvinvointia ja estää lasten ja nuorten syrjäytymistä. Tavoitteellisesti ja ammattimaisesti opetetut luovan ajattelun keinot kasvattavat innovatiivisia tulevaisuuden osaajia.

Kirjastopalvelut

Palvelun tarkoitus ja tavoitteet

Kirjastotoimintaa ohjaa laki yleisistä kirjastoista sekä useat sopimusvelvoitteet. Kokoelmapalvelut muodostavat kirjastotyön selkärangan, samoin asiakaspalvelu eri kanavia hyödyntäen. Verkkopalvelut, erityisesti verkkokirjasto siihen liitettyine palveluineen ovat kasvava palveluväylä. Yhteistyö opetuksen ja kasvatuksen kanssa on mittavaa.

Maksuttomat tapahtumat madaltavat kynnystä kulttuurin äärelle. Kirjaston tilat ja laitteet ovat pitkiä aukioloaikoineen kustannustehokkaasti käytettävissä opiskeluun, työntekoon, yhteisölliseen toimintaan ja turvalliseen vapaa-ajanviettoon. Omatoimikirjasto jatkaa aukioloa varhaisaamuihin, iltamyöhään sekä viikonloppuihin.

Kirjastopalveluita tuotetaan kaiken ikäisille ja hyvin erilaisin valmiuksin toimiville kuntalaisille. Palvelutuotanto organisoidaan kirjastokimpan sekä Järvenpään kirjaston kolmen toiminnallisen osaston kautta: aikuisten kirjastopalvelut, lasten ja nuorten kirjastopalvelut sekä hankinta- ja luettelointipalvelut. Laajin kohderyhmä ovat aikuiset, joista seniorit ja mm. maahanmuuttajat tarvitsevat erityisiä, heille räätälöityjä palveluita. Lapsiperheet ovat oleellinen kohderyhmä, samoin varhaiskasvatus-, koululais- sekä opiskelijaryhmät muun muassa Kulttuuripolku-toiminnan (KuPo) puitteissa.

Kirjasto koordinoi ja kehittää koulukirjastojen toimintaa. Verkkopalvelut tavoittavat laajalti eri ikäisiä asiakkaita neljässä Kirkes-kunnassa (Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Tuusula).

Nykyinen palveluverkko

Järvenpään kirjaston asiakastilat sijoittuvat pääkirjaston katutasoon, henkilökunnan työtiloja, logistisia tiloja ja varastoja on kolmessa kerroksessa. Muita toimipisteitä kirjastolla ei ole.

Kirjaston henkilöstö on 24 henkilötyövuotta vuoden 2022 alusta: kirjastopalveluiden päällikkö, palveluesimies, talous- ja hallintosihiteeri vastaavat kirjastonhoitajat, ict-informaattikko, informaattikkoja ja kirjastonhoitajia, kirjastovirkailijoita.

Lukion kirjastopalveluiden toteuttaminen sekä perusopetuksen koulujen kirjastojen kokoelmatyö ja kehittäminen ovat siirtyneet kirjastopalveluiden tehtäviksi v. 2021 alkaen. Opetuspalvelut vastaa edelleen aineistohankintamäärärahoista ja kirjastojen päivittäistehtävistä kouluilla. Kirjastopalvelut jalkautuu kouluille ja varhaiskasvatuksen toimipisteisiin myös muun kouluyhteistyön merkeissä.

Kirkes-kuntien välisen kirjastoyhteistyösopimuksen mukaisesti asiakkaiden käytettävissä ovat neljän kunnan (Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Tuusula) kokoelmat. Aineistokuljetukset Kirkes- sekä naapurikimppa Ratamon kirjastojen välillä hoituvat ostopalveluina yhteisellä kuljetussopimuksella. Kaukopalveluna asiakkaat saavat käyttöönsä kaikkien Suomen kirjastojen aineistoja.

Kirkes-yhteistyön puitteissa tuotetaan myös digitaalisia sisältöjä ja ylläpidetään digitaalisia kokoelmia yhteisen Kirkes-Finna -verkkokirjaston kautta 24/7 jaettaviksi. Kirjasto toimii myös lukiesteisten Celia-kirjaston äänikirjapalveluiden edistäjänä.

Palveluverkon riittävyys ja toimintaympäristön muutokset

Järvenpää on kasvanut vuosia ja kasvaa tulevaisuudessakin, mutta kirjaston resursseissa ei kasvua ole huomioitu. Toiminnan keskittämällä pääkirjastoon on päinvastoin etsitty tilojen ylläpitoon liittyviä säästöjä.

Suurimpana rakenteellisena ongelmana ja kehittämistyön pullonkaulana eivät ole käytettävissä olevat tilat, vaan riittämätön ja valtakunnallisessa tai alueellisessa vertailussa kunnan kokoon ja kirjaston palvelutoimintaan nähden alimitoitettu henkilöstö. Henkilöstö on koulutettua, ja toimintaa sekä työprosesseja on useaan kertaan tehostettu, uusia toimintamuotoja otettu käyttöön maltillisesti, myös automaatiota on otettu laajalti käyttöön. Toimenpiteistä huolimatta palveluiden kehittämiseen käytettävissä oleva resurssi jää jatkuvasti peruspalveluprosessien jalkoihin.

Ikääntyneiden kuntalaisten määrä kasvaa lähivuosina, samoin lasten osuus. Tämä tarkoittaa painetta panostaa toisaalta lasten ja perheiden palveluihin ja aineistoihin, toisaalta erityisesti senioriväestölle suunnattuihin palveluihin. Näistä kriittisimpiä ovat digitalisaation hallitsemiseen liittyvä ohjaus ja aineistojen saavutettavuus. Myös kotouttamisnäkökulma tullee vahvistumaan palvelukysynnässä, samoin matalan kynnyksen monipuolinen, tasokas ja maksuton tapahtumatoiminta.

Palveluverkon keskeiset muutostarpeet ja aikataulu

Keskeisin muutostarve on koulutetun henkilöstöresurssin 3 - 4 henkilötyövuoden vaiheittainen lisäys vuosina 2022-2028, jolloin voidaan ylläpitää eri asiakasryhmien tarpeisiin vastaavia palveluaikoja ja kattavaa yhteistyötä koulujen kanssa sekä mahdollistaa kuntalaisten digineuvontapalvelu-yhteistyö ja ikääntyneiden kirjastopalveluiden kehittäminen. Uudentyyppiset osallistavat itse tekemisen tai ohjatun toiminnan pajat/laitteistot edellyttävät lisäksi 1 - 2 henkilötyövuoden erityisosaamisen lisäyksen henkilöstöresurssiin.

Osallistavia toimintatapoja voidaan hyvin rajoitetusti toteuttaa nykyisten kirjastotilojen puitteissa, samoin kuin perinteistä pienimuotoista tapahtumatoimintaa, mutta varsinaisesti erilaisten toiminnallisten pajojen ja studioiden, työskentelytilojen tai vaikkapa pop up - yleisökahvilan varustaminen edellyttää paitsi tarvittavia laitteistoja myös lisätilaa kirjastorakennuksesta. Tämä voisi toteutua kulttuurikampus-vaihtoehdossa, jossa museopalveluilta vapautuisi kirjaston kellarikerroksesta tiloja toiminnan siirtyessä Järvenpää-talolle remontoituihin uusiin museotiloihin. Uusien toimintamuotojen kehittäminen olisi näin ollen myös aikataulullisesti sidottu taidemuseon tilakehitykseen.

Aineistomäärärahan vuosittainen kasvattaminen 2-5 % huomioi lasten- ja nuorten aineistojen vahvana trendinä jo vuosia kasvaneen kysynnän kaupungin kasvaessa, digitaalisen aineiston lisenssimaksujen kasvun, sekä indeksikorotuksen.

Yleiset kulttuuri- ja tapahtumapalvelut

Palvelun tarkoitus ja tavoitteet

Järvenpään kaupungin kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden tarkoitus on tuottaa ja mahdollistaa saavutettavia kulttuurisisältöjä kaikille kaupunkilaisille ja siellä vieraileville. Yksikön toimintaa ohjaa toisaalta kaupungin arvoista nouseva strategia ja toisaalta laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019). Lain mukaan kulttuuritoiminnan tavoitteena on muun muassa demokratian, tasa-arvon ja kestävän kehityksen lähtökohdista osaltaan mahdollistaa kulttuurin ja taiteen kokemista ja tekemistä sekä siihen osallistumista; vahvistaa väestön hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta sekä paikallista elinvoimaa kulttuurin ja taiteen keinoin.

Yleiset kulttuuri- ja tapahtumapalvelut koostuvat kulttuuripalveluista ja tapahtumapalveluista, jotka yhdessä vastaavat kulttuuriin ja tapahtumiin liittyvästä laajemmasta sidosryhmäyhteistyöstä sekä yhteistyöstä kaupungin omistamissa kiinteistöissä toimivien kulttuuritoimijoiden kanssa. Yksikkö myös hallinnoi kulttuuriavustuksia. Lisäksi toimintaan sisältyy yleiset hallinnolliset tehtävät ja projektit, jotka koskevat kulttuuri- ja tapahtumapalveluita mm. Kaikukortti, Järvenpään kulttuurisuunnitelma, ekososiaalisen tapahtumatuotannon mallintamisen poikkisektoraalinen kehittämishanke sekä muut kulttuuriin ja tapahtumiin liittyvät asiat siinä määrin kuin ne eivät ole muiden yksiköiden vastuulla.

Kulttuuripalvelut tuottavat ja mahdollistavat monipuolisia tapahtumia, osallisuutta ja kulttuurielämyksiä muun muassa Järvenpää-talolle, kaupungin muihin tiloihin sekä osaksi kaupunkitapahtumia. Lasten ja nuorten kulttuuria viedään erityisesti päiväkotien ja koulujen arjen keskelle koulujen Kulttuuripolku-toiminnan kautta. Yksikkö koordinoi myös gallerianäyttelytoimintaa Järvenpää-talon Galleria Järnätissä ja Prisman Rantagalleriassa. Lisäksi tuetaan ja koordinoidaan elokuvatoimintaa Studio123:een Keskiviikko-Kinon kautta.

Tapahtumapalvelut toimivat kulttuuripalveluiden tapaan, mutta oman toiminnan lisäksi tukevat, ohjaavat ja pyrkivät aktiivisesti madaltamaan kynnystä erityisesti kaupunkitapahtumien järjestämisessä. Tapahtumapalveluiden yksikkö toimii tapahtumallisuuden asiantuntijana ja koollekutsujana. Tapahtumapalvelut kehittävät ja monipuolistavat kaupungin tapahtumaekosysteemiä sidosryhmien kanssa ja kaupungin sisällä esimerkiksi elinvoima-, viestintä- ja markkinointi- sekä kaupunkikehitykseen liittyvissä toiminnoissa.

Yksikkö kerää vuosittain suoritetietoja, joiden avulla voidaan seurata eritellysti tapahtumien määrän ja niiden tavoittamien ihmisten määrää. Samalla yksikkö pyrkii kehittämään mittareita, joiden avulla tapahtumien ja kulttuurin vaikutuksia voidaan mitata yhä tarkemmin niin aluetaloudelliselta kuin hyvinvoinnin kannalta.

Nykyinen palveluverkko

Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut toimivat muissa palvelualueen kiinteistöissä. Toimistotilat jaetaan yhdessä museopalveluiden kanssa. Järvenpää-talo on kulttuuri- ja tapahtuma - palveluihin kuuluva itsenäinen nettobudjettiyksikkö ja se on kuvattu tässä raportissa erikseen.

Järvenpäässä tapahtumatuotanto on verkostoissa toteutuvaa yhteistyötä. Käytännössä iso osa toteutuksen tekemisestä toteutuu erilaisten tapahtumantuottajien kautta. Näiden tuottajat ovat niin ammattimaisia festivaali- ja konserttijärjestäjiä kuin pieniä paikallisia toimijoita. Tapahtuma-alustojen tuotteistus ja toimijoiden osallistaminen alueiden ja palveluiden kehitykseen on ensiarvoisen tärkeää verkostomallisen tapahtumatuotannon toteutumiseksi.

Kaupungin eri toimialojen yhteistyö ja sen kehittäminen on olennaista kaikkien tahojen järjestämien tapahtumien onnistumiselle. Kaupunkikehitys on kumppanina merkityksellinen yhteistyökumppani kaiken sisältöisten tapahtumien (myös urheilu) saamisessa ja yleisten tapahtumien toteutumiseen liittyvien asioiden kehittämisessä. Tapahtumatuotanto-organisaatiossa kysytään avaintoimintoina tuottajaosaamista, verkostojen hallintaosaamista, talousosaamista, yritys yhteistyö- ja muuta markkinointi- ja viestintäosaamista sekä myyntityön osaamista. Lisäksi tarvitaan sopimus- ja kilpailutus käytäntöjen osaamista ja juristien palveluita.

Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut on rakentanut palvelumallin tapahtumantuottajille, joka sisältää tuotteistetut alueet tapahtumille sekä konsultointia tapahtumien toteuttamisesta ja niiden markkinointiviestinnässä. Tapahtuma-alueita Järvenpäässä ovat erityisesti Kävelykatu Janne ja tori, Rantapuisto sekä Vanhankylänniemi.

Palveluverkon riittävyys ja toimintaympäristön muutokset

Yleisten kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden yksikkö on toiminnan tavoitteisiin nähden pieni. Yksiköllä ei ole omia tiloja ylläpidettävänä. Se tuottaa kahden hengen voimin täydentävää kulttuurisisältöä Järvenpää-taloon ja muihin kaupungin tiloihin. Lisäksi yksikkö tukee kaupungin yksiköiden kulttuuri- ja tapahtumatuotantoa, sen viestintää ja kehittää kaupunkia yleisesti tapahtuma-alustana.

Kaupungin väestön kasvaessa paine palvella kaupunkilaisten ja kaupungin toimijoiden tapahtumiin ja kulttuuriin liittyviä tarpeita lisääntyy. Lisäksi kaupunkilaisten tapahtumatuotantoon osallistuminen ja osallistaminen, niin pientapahtumien muodossa kuin myös suur tapahtumien vapaaehtoisina, on kasvava trendi. Tähän monitahoiseen kasvun haasteeseen voidaan lisätä resurssiviisauteen ja kestäväan kehitykseen liittyvät ekososiaaliset haasteet ja koko kulttuuri- ja tapahtuma-alan tilanne korona -pandemian jäljiltä. Toimintaympäristö on todella vahvassa murroksessa ja siihen tulee kohdistaa huomiota.

Tapahtumallisuuden kasvu vaatii palveluverkolta yksiköiden yli ketteryttä, jopa poikkisektoraa lisesti. Mahdollisuus kehittyä vaatii perusteellista arvokeskustelua, yhteisiä pelisääntöjä ja erittäin hyvää, jatkuvaa ja avointa kommunikaatiota.

Palveluverkon keskeiset muutostarpeet ja aikataulu

Koska yleiset kulttuuri- ja tapahtumapalvelut toimivat muiden yksiköiden tiloissa ja yhteistyössä niiden kanssa, on keskeistä huolehtia eri yksiköiden toiminnan vahvistamisesta ja yhteistyön lujittamisesta. Luontevinta kulttuurituotannon osalta olisi Järvenpää-talon kehittäminen kulttuuritalona ja tapahtumakeskuksena, joka pääsee täyteen potentiaaliinsa

useiden toimijoiden yhteistyön kautta. Tarkemmin Järvenpää-talon kehittymisestä sen eri skenaarioissa.

Kulttuurikampusta on tarkasteltava kokonaisuutena. Kirjaston ja taidemuseon toimivat tilat ja riittävä henkilökunta - myös näiden yksiköiden tapahtumatiimien osalta - tukee koko kulttuurikampanin viriämistä. On myös perusteltua pohtia uuden tapahtumapalveluiden projektiorganisaation luomista tutkimaan tapahtumallisuuden toimintaa koko kaupungin kontekstissa.

Kaupunki toimii alustana erilaisille tapahtumille. Tapahtumien kestävä tuottaminen tulee mahdollisemmaksi, kun alusta on monipuolinen ja sitä kehitetään tasapainossa alan standardien, tapahtumatoimijoiden tarpeiden ja kaupunkilaisten toiveiden mukaan.

Suurimmat tapahtumat, mutta myös monet pienet ja keskisuuret tapahtumat järjestetään ulkotiloissa (puistot, kentät, aukiot, torit jne.), siis ns. kaupungin yleisellä alueella, nykyisellään tunnistetun palveluverkon ulkopuolella. Julkisten tilojen ja urheilukenttien lisäksi siis myös em. alueet, erityisesti tapahtumiin parhaiten soveltuvat puistot, aukiot ja torit tulee tunnistaa osaksi palveluverkkoa. Niiden olosuhteiden kehittäminen osaksi ”hyvinvointi-infrastruktuuria” niin virkistyksen kuin tapahtumallisuuden näkökulmasta on osa pitkäjänteistä kaupunkisuunnittelua.

Yleiset kulttuuri- ja tapahtumapalvelut toimivat näissä ”tiloissa”. Kiinteiden lavarakenteiden ja tapahtumainfran kehittäminen sekä näkyvyys (istutukset) tulisi ottaa huomioon näitä alueita kehitettäessä. Uusia suunniteltaessa myös alueiden muoto, kulkureitit, ilmansuunnat ja kallistukset tulisi miettiä tapahtumallisuutta tukevaksi.

Liikuntapalvelut

Palvelun tarkoitus ja tavoitteet

Liikuntalain mukaan kunnan tehtävänä on edellytysten luominen kunnan asukkaiden liikunnalle rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja sekä järjestämällä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioiden. Liikuntapalveluissa ohjaavina strategia-asiakirjoina toimivat Liikkumisohjelma 2021–2024 ja Liikuntaolosuhdeverkoston kehittämissuunnitelma 2022–2035, jotka kytkeytyvät osaltaan kaupungin muihin strategiadokumentteihin.

Keskeisiä palveluita ja toimintamuotoja ovat liikuntatilojen ja -laitosten ylläpito, kehittäminen ja seuratoimijoiden vuorojaot sekä matalan kynnyksen liikunnanohjauspalvelut, liikkumis- ja elintapaneuvonta, uinninvalvonta, uimaopetus eri ikäisille ja liikunta-avustuksien myöntäminen.

Liikuntapalvelut pyrkii järjestämään liikkumismahdollisuuksia kaikille kohderyhmille eri elämänkaaren vaiheissa. Palveluita toteutetaan yhteistyössä kaupungin muiden palveluiden, etenkin Järvenpään Opiston, yhdistysten ja yritysten sekä naapurikuntien kanssa.

Nykyinen palveluverkko

Liikuntapalveluiden henkilöstöön kuuluu kahdeksan liikunnanohjaajaa ja yksi osa-aikainen ohjaaja (40 %), kymmenen liikuntapaikkojenhoitajaa, liikuntapalveluesihenkilö, liikuntapaikkamestari, liikuntapalveluiden asiantuntija (tekee liikuntapalveluille 50 %, sekä perusopetukselle 25 % että varhaiskasvatukselle 25 %) sekä liikuntapäällikkö. Liikuntapalvelut hallinnoi kolmea liikuntalaitos-kiinteistöä: Uima- ja liikuntahallia, jäähallia sekä liikuntakeskus Piirosta. Näihin tiloihin keskittyy liikuntapalveluiden henkilöstö ja ohjattu toiminta.

Liikuntapaikkapalveluissa hoidetaan omana työnä liikuntalaitosten huolto- ja kunnossapitotyöt, uimahallin vedenkäsittelyyn ja jäähdytysjärjestelmiin liittyvät työt. Ulkokentillä ja alueilla vastataan mm. hiekka-, tekonurmi- ja nurmikenttien sekä kuntoratojen ja -portaiden ylläpidosta. Omana työnä hoidetaan myös kesäisin uimarantojen toiminta ja talvisin hiihtoväylät sekä Tuusulanjärven monitoimirata.

Liikunnanohjauspalvelut toteuttavat mm. uinninvalvontaa ja uimaopetusta. Liikkumis- ja elintapaneuvontaa toteutetaan Keusoten ja siihen kuuluvien kuntien kanssa ryhmä- ja yksilötasolla. Ryhmäliikunnanohjausta (maa- ja vesiliikunta) sekä tapahtumia eri kohderyhmille toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Vapaa-ajan palvelupisteen kanssa järjestetään liikuntapalveluiden asiakaspalvelu ja tiedottaminen. Ostopalveluina toteutetaan uimahallin palvelupistettä/ lipunmyyntiä/kahviota, talvisin ylläpitoa kaikilla luonnonjääkentillä, kaikkien tilojen siivouksia (Palmia oy) sekä kiinteistöjen huolto- ja ylläpitotehtäviä (Mestaritoiminta oy).

Palveluverkon riittävyys ja toimintaympäristön muutokset

Edellytys toimiville palveluille ovat hyvin hoidetut rakennetut ulko- ja sisäliikuntatilat, riittävän monipuolinen alueellinen liikuntapaikkaverkosto sekä keskeisten liikuntapaikkojen tunnistaminen, kunnossapito ja hyödyntäminen. Liikkumisohjelma 2021–2024 ja Liikuntaolosuhdeverkoston kehittämissuunnitelma 2022 - 2035 tuovat esille tarpeet ja resurssit sekä toimenpiteet aikatauluineen monipuolisten liikuntapalveluiden kehittämiseksi järvenpäälaisille.

Palveluverkon keskeiset muutostarpeet ja aikataulu

Keskeiset muutostarpeet ja niiden aikataulu on kuvattu tarkemmin liikuntapalveluita ohjaavissa asiakirjoissa: [Liikkumisohjelma 2021–2024](#) ja Liikuntaolosuhdeverkoston kehittämissuunnitelma 2022 - 2035, mikä tuodaan päätöksentekoon osana palveluverkkotyötä.

Museopalvelut

Palvelun tarkoitus ja tavoitteet

Järvenpään kaupungin museopalveluiden keskeisin tavoite on alueen rikkaan kulttuuriperinnön säilyttäminen ja välittäminen asukkaille sekä tuleville sukupolville. Museon toimintaa säätelee museolaki (Museolaki 314/2019). Lain mukaan museotoiminnan tavoitteina

on muun muassa ylläpitää ja lisätä kansalaisten tietoutta kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään.

Museopalvelut luovat osaltaan kaupunkilaisille mahdollisuuksia hyvinvointiin ja osallisuuteen harjoittamalla museotoimintaa taidemuseolla ja historiallisissa taiteilijakodeissa. Osallisuuden kokemukset kulttuuriperinnöstä sekä ja taide-elämykset vähentävät tutkitusti terveydenhuollon kustannuksia sairastamisen vähentyessä. Museotoiminta on yksi merkittävimmistä aluetaloudellisista tekijöistä ja suurimmista vetovoimatekijöistä, ja säteilee alueen elinkeinoelämän edellytyksiin.

Museopalvelut esittelee, säilyttää, hoitaa ja tutkii museopalveluille lahjoitettuja ja talletettuja kokoelmia. Museopalveluiden toimintaan liittyviä asiantuntijatehtäviä ovat mm. kokoelmien kartuttaminen ja hoito, tutkimus ja dokumentointi, tutkimustiedon popularisointi, näyttelytoiminta, julkaisu- ja esitelmät, luennot, opastukset, tapahtumat, museopedagogiikka, neuvonta, opetus ja lausunnot.

Museopalvelut toteuttavat ketterästi ja matalalla kynnyksellä tapahtumia asukkaille niin museoissa kuin museokohteiden seinien ulkopuolella. Palveluitaan tuotetaan kaikenikäisille kaupunkilaisille sekä kotimaan ja ulkomaisille matkailijoille.

Nykyinen palveluverkko

Järvenpään museopalveluiden keskeiset toimitilat ovat kirjastorakennuksessa sijaitseva Järvenpään taidemuseo, Ahola ja Suviranta. Lisäksi museopalvelut vastaavat Villa Kokkosen ja Villa Cooperin esinekokoelmista, sekä kaikista julkisiin tiloihin sijoitetuista taideteoksista.

Järvenpään museopalveluiden henkilöstöön kuuluu neljä vakituista työntekijää: museopalveluiden päällikkö, kokoelma-amanuessi, yleisötyön amanuessi sekä yksi museoassistentti. Lisäksi kesäkauteen palkataan kohteiden avoinna oloon kolme määräaikaista opasvalvojaa sekä tuntityöläisiä.

Palvelut tuotetaan pääasiassa omana tuotantonaan. Oheisohjelmatapahtumissa käytetään myös ostopalveluita esimerkiksi konserttien ja luentojen suhteen. Lisäksi ostopalveluina tuotetaan näyttelykuljetukset ja -vakuutukset, kiinteistöhoito-, konservaattori-, kehystys-, ja osa pajatoiminnan palveluista. Taidemuseon kokoelmatietokantapalvelut ostetaan Osuuskunta Suomen taide ja taidekokoelmilta. Yhteistyötä tehdään aktiivisesti Kuuma-kuntien museoiden kanssa, sekä mm. Järvenpään Opiston kanssa vauvojen värikylpyjen järjestämiseksi. Settlementti Louhelan ja Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän kanssa tehdään yhteistyötä ikäihmisille suunnatussa Kulttuuri kyläilee -hankkeessa, sekä paikallisten yhdistysten kanssa erilaisten tapahtumien toteuttamiseksi.

Lars Sonckin suunnitteleman Villa Cooperin avoinna pidosta on vastannut Järvenpään Käsintekijät ry. Alvar Aallon suunnitteleman säveltäjä Joonas Kokkosen ateljeekoti Villa Kokkosen tilannetta selvitetään parhaillaan.

Palveluverkon riittävyys ja toimintaympäristön muutokset

Järvenpään museopalveluiden palveluverkko on kattavuudeltaan hallittu kokonaisuus, eikä sen välittömään kasvattamiseen ole paineita. Tehokkaan taidemuseon ja sen aktiivisen ja monipuolisen näyttelytoiminnan tuoksi on muodostettu tehokas Suomen taiteilijakotien ja kotimuseoiden verkosto. Kokonaisuuden tulee kuitenkin elää ajassa ja kehittyä vastaamaan muuttuvan ympäristön vaatimuksia ja siksi etenkin modernit sekä toimivat tilat omaavan taidemuseorakennuksen kysymys täytyy ratkaista tarkasteluajankohtana.

Museoiden toiminta tulee tulevaisuudessa painottumaan entistä enemmän museopedagogiaan sekä matkailulliseen ja elämykselliseen tapahtumatarjontaan.

Henkilöstöltä vaaditaan enemmän palvelu-, tuottamis-, markkinointi- ja yhteistyöosaamista ja ohjaamista. Digitaalinen osaaminen tulee korostumaan. Henkilöstön lisäämistarve on suuri ja toimintaa toteutetaan sekä alueellisesti että valtakunnallisesti poikkeuksellisen pienillä resursseilla museokohteiden määrään nähden.

Palveluverkon keskeiset muutostarpeet ja aikataulu

Järvenpään taidemuseo

Museon nykyiset, käytössä olevat tilat ovat rakentuneet vuoden 2009 laajennusremontin yhteydessä. Vuoden 2016 aikana parannettiin tilojen talotekniikkaa. Museon näyttelytoimintaa haittaavat tilojen mataluus ja ahtaus, lisäksi yleisöä palvelevien tilojen, varsinaisen museokaupan sekä kahvila-, ravintolatilan puuttuminen estävät museon toimintojen kehittämistä. Kokoelman laajentuessa myös varastotilojen lisätarve sekä näyttelytoiminnan työskentelytilat ovat jääneet ajastaan jälkeen. Yleisö- ja huoltosisäänkäynnit ovat molemmat vaikeakulkuisia, erityisesti huoltosisäänkäynti on osan vuotta lähes käyttökelvoton. Modernin IV-tekniikan rakentaminen on nykyisissä tiloissa mahdotonta.

Taidemuseotoiminnan muuttuminen jo tehdyn taiteen esittelystä aktiiviseksi kaikkien ikäryhmien toimintakeskukseksi luo omat haasteensa. Olisi luotava tiloja taiteen esittämiseksi ja tekemiseksi.

Ahola

Tuusulanjärven taiteilijayhteisön syntypaikan Aholan sisällön uudistaminen on ajankohtaista tarkasteluajankohtana. Vuonna 2022 nykyinen perusnäyttely saavuttaa 10 vuoden iän ja laadukkaasta toteutuksesta huolimatta käyttö näkyy sen rakenteissa. Lisäksi yleisön mielenkiinnon säilyttämiseksi näyttelyä tulisi päivittää uusinta tekniikkaa hyödyntäen elämyksellisemmäksi. Lisäksi yläkerran kehittämistä osaksi alakerran näyttelykokonaisuutta olisi tässä kohtaa tarkastelun arvoinen. Huomionarvoista on, että Aholan tilat omistaa Keuda ja museotoiminta on kohteessa vuokralainen (alhaiset kiinteät kustannukset).

Huvilan piha-alue on varsin askeettinen muutamia istutuksia lukuun ottamatta. Pihan viihtyvyyden parantamiseksi on laadittu jo 2014 suunnitelma, jonka täytäntöönpano osana Tuusulanjärven rantaan suunnitellulla viherkäytävällä olisi tarkastelun arvoinen.

Suviranta

Suvirannan keskeisimmäksi tekijäksi tarkastelujaksolla nousee kohteen museointi ja liittäminen osaksi muiden Tuusulanjärven taiteilijayhteisön huviloiden muodostamaa verkostoa, sekä sen vaatimat perusparannustyöt. Rakennuksen teknistä kuntoa tulee päivittää modernimmalle tasolle vanhat perinteiset rakennustekniikat ja suojelumääräykset huomioiden.

Osana kohteen museointia tulee varautua myös interiöörin säilyttämiseen ja sen taidekokoelman mahdollisimman ehyenä säilyttämiseen. Puutarhan ainutlaatuisuus tulee myös säilyttää korkealla tasolla, sillä se on autenttisuudellaan ja museaalisuudellaan erinomainen kilpailuvaltti.

Villa Kokkonen

Villa Kokkonen on yksi Järvenpään kansainvälisimmistä kohteista, ja jolla olisi kansainvälisesti potentiaalista voimavaraa kaupungin matkailun edistämiseen. Kevääseen 2021 saakka Villa Kokkonen avoinna olostasi vastasi ulkopuolinen toimija, mutta sopimus on nyt päättynyt. Toiminnan jatkon osalta erilaisia toteutusvaihtoehtoja selvitetään parhaillaan. Museopalvelut vastaa Villa Kokkosesta, sen alkuperäisesineistöstä ja muusta kokoelmasta.

Villa Cooper

Villa Cooperia ja sen interiööriä pitää avoinna ja esittelee Järvenpään Käsintekijät ry. Rakennus ei ole museokäytössä, vaan siellä sijaitsee tällä hetkellä yhdistyksen myyntinäyttely. Avoinna pitoa ja esittelyä vastaan rakennuksen käyttö on vastikkeetonta yhdistykselle. Rakennuksen alakertaa on peruskorjattu, mutta yläkerta on alkuperäiskunnossa. Rakennukseen kohdistuukin varsin kattava korjausvelka, joka määrittelee sen tulevaisuuden näkymiä.

Järvenpään taidemuseo vastaa kohteen esinekokoelmasta ja avustaa Käsintekijöitä siihen liittyvissä kysymyksissä. Jatkoa ajatellen on pohdittava, onko mahdollista ja yhdenmukaista yhdistysten näkökulmasta jatkaa nykyistä toimintaa. Samalla on huolehdittava suojellun ja arvokkaan Villa Cooperin säilymisestä ja sen kokoelman säilymisestä museolain mukaisesti.

Yhteisöllisyyden ja elinikäisen oppimisen avainalue

Nuorisopalvelut

Palvelun tarkoitus ja tavoitteet

Nuorisopalvelujen tavoitteena on nuorten yksilöllisen kasvun tukeminen ja hyvän arjen mahdollistaminen eri toimintaympäristöissä tapahtuvien kohtaamisien ja osallisuuden lisäämisen keinoin. Nuorisopalvelut tuottavat pääosan toiminnastaan itse. Osa toimintamalleista perustuvat monialaiseen verkostoyhteistyöhön, esimerkiksi Ankkuri, K-0 toimintamalli ja 6.kupla. Suurin osa yhteistyön toimintamalleista toteutetaan nuorisopalvelujen tiloissa.

Nuorisotyön keskeisiä palveluja ovat:

Erityisnuorisotyö on ehkäisevää, etsivää ja sosiaalista nuorisotyötä. Työmuotoina yksilötyöskentely, kohdennettu pienryhmätoiminta, jalkautuva työ, sekä

monialaiseen verkostoyhteistyöhön perustuvat toiminnat (esimerkiksi Ankkuri ja 2.asteen koulunuorisotyö). Erityisnuorisotyö osallistuu muuhun nuorisotyöhön.

Perusnuorisotyön keskiössä on yhdenvertaisiin osallistumismahdollisuuksiin perustuva vapaa-ajantoiminta. Työmuotoina avoin, - kohdennettu- ja kerhotoiminta. Lisäksi vastuu nuorisovaltuuston toiminnasta. Perusnuorisotyö osallistuu kaikkiin muihin työmuotoihin.

Koulunuorisotyön tavoitteena on tukea ja kehittää koulujen yhteisöllisyyttä, madaltaa kynnystä osallistua vapaa-ajan palveluihin sekä tiedottaa nuorisotyöstä ja muista nuorta koskevista asioista. Toimintakokonaisuuksia toteutetaan sekä nuorisotalolla, että kouluissa. Lisäksi koulunuorisotyö vastaa LNÄ toimintamallista ja osallistuu kaikkiin muihin perusnuorisotyöhön.

Etsivän nuorisotyön asiakaskohderyhmää ovat 17–29 v. nuoret ja nuoret aikuiset. Etsivä nuorisotyö luo nuoren kanssa hänen ympärilleen tarvittavan palveluverkoston ja auttaa asiakasta hänen rinnallaan kulkien kiinnittymään hänelle keskeisiin palveluihin.

Nykyinen palveluverkko

Nuorisopalvelut toimivat pääsääntöisesti Temalin kiinteistössä sijaitsevassa nuorisotalossa (832m²). Vuokrasopimus on määräaikainen 31.5.2026 saakka, jonka jälkeen se jatkuu toistaiseksi voimassa olevana. Sopimuksella on vuoden irtisanomisaika.

Tiloja käyttää lisäksi Werkko ry sunnuntaisin kuusi tuntia ja vapaaehtoistyöntekijöiden toteuttama avoin toiminta kolme tuntia viikossa sekä oppivelvollisuuden laajentamisen työntekijä.

Osana eri toimintamalleja luokka-asteet 5.–9. käyttävät koko ikäryhmän osalta säännöllisesti nuorisotalon tiloja. Lisäksi Temal toimii monipuolisten tilojansa ansiosta monialaisten verkostokokouksien pitopaikkana ja satunnaisesti eri kumppanien asiakastapaamisten paikkana.

Suunnitteilla on, että lapsiperheiden hyvinvoinnin ohjaajat tulevat työskentelemään Temalilla perusopetusikäisten oppilaiden parissa, jotta asiakkaiden siirtyminen nuorisopalvelujen toimintoihin olisi mahdollisimman helppoa.

Nuorisopalvelujen toimintoja toteutetaan myös ulkotiloissa, esimerkkinä jalkautuva työ ja kesän avoin toiminta.

Nuorisopalveluilla on kymmenen kokoaikaista työntekijää: yksi nuorisopalvelujen päällikkö, kaksi erityisnuorisotyöntekijää, neljä nuorisotyönohjaajaa, joista yhdellä koulunuorisotyöpainotus sekä kolme Etsivän nuorisotyön työntekijää. Lisäksi on viisi osa-aikaista (14 h/vk) nuorisotalotyöntekijää 1.8.2022 alkaen (1,83 henkilötyövuotta).

Palveluverkon riittävyys ja toimintaympäristön muutokset

Järvenpään asukasluvun kasvaessa on oletettavaa, että myös nuorten määrä kaupungissa kasvaa. Lisäksi nuorten liikkuvuus pääkaupunkiseudulla on jo nyt lisääntynyt, joten nuorisopalvelujen toimintoihin ohjautunee nuoria myös muualta. Tämä merkitsee myös yhteistyön tiivistämistä paitsi Keski-Uudenmaan, myös koko pääkaupunkiseudun alueella.

Nuorisopalvelujen tehtävänä on varmistaa, että nuorilla on mahdollisuus maksuttomaan ja kynnyksettömään harrastamiseen sekä turvallisten aikuisten kohtaamiseen ja tukeen. Tavoitteena jatkossa nuorisotilan suhteen on:

1) nuorisotilassa tapahtuvan, pääsääntöisesti eri toimijoiden tuottaman harrastustoiminnan koordinointi ja tukeminen. Tämä mahdollistaa matalan kynnyksen edullisen harrastustoiminnan riittävän tarjonnan. Nuorisopalvelut täydentävät omalla palvelutuotannolla harrastustoimintaa lisäämällä mm. kansainvälistä toimintaa ja ylläpitämällä pelitaloa.

2) toteuttaa kohdennettuja ja erityistä osaamista edellyttäviä kohdennettuja tai koko ikäluokkaa kohtaavia palveluja yhteistyössä monialaisten verkostokumppanien kanssa. Tällaisia malleja ovat esimerkiksi tällä hetkellä toimiva Ankkuri ja kehittymässä olevat käytänteet 2.asteen oppilaitoksen kanssa.

Nuorisotilan on oltava riittävän suuri, muuntojoustava, saavutettava, turvallinen ja nuoria houkutteleva. Tilassa toteutuu samaan aikaan erilaisia, eri toimijoiden tuottamia sekä kohdennettuja palveluja, harrastustoimintaa että monitoimijaisten verkostojen kohtaamisia ja toimintoja.

Palveluverkon keskeiset muutostarpeet ja aikataulu

Nuorisopalvelujen nuorisotilan vuokrasopimus on voimassa määräaikaisena 31.5.2026 saakka, jonka jälkeen se muuttuu toistaiseksi voimassa olevaksi. Tila on remontoitu nuorisopalvelujen käyttöön 2016, pelitaloa varten tehtiin muutostöitä loppuvuodesta 2020. Muita muutostarpeita tai korjauksia ei ole tiedossa tai arvioitu tarvittavan.

Edellä kuvattu toiminta on mahdollista toteuttaa nykyisessä tilassa myös tulevaisuudessa. Lisäksi samasta kiinteistöstä on mahdollista vuokrata lisätiloja tarvittaessa.

Järvenpään Opisto

Palvelun tarkoitus ja tavoitteet

Järvenpään Opisto palvelee kaikkia järvenpäläisiä tarjoamalla avointa, yhdenvertaista ja tasa-arvoista, kaikille mahdollista, yleissivistävää vapaa-ajan harrastustoimintaa ja koulutusta osaamisen edistämiseksi.

Nykyinen palveluverkko

Keskeiset palvelut ovat kansalaisopistotoiminta ja taiteen perusopetus ja kohderyhmänä kaikenikäiset kaupunkilaiset: seniorit, lapset ja nuoret, työkäiset, heikommissa asemassa olevat (työttömät, alhaisen pohjakoulutuksen omaavat, oppimisvaikeuksia kokevat, peruskoulun päättäneet) sekä maahanmuuttajat.

Järvenpään Opistossa työskentelee yksi talous- ja hallintosihteeri, viisi suunnittelijaopettajaa, koulutussuunnittelija, rehtori, hankepäällikkö ja mahdollisesti yksi iltapalveluneuvoja. Palvelut tuotetaan pääosin omana toimintana. Digi- ja perustaitojen vahvistamiseen tähtääviä palveluita tuotetaan hanketoimintana. Järvenpään Opisto koordinoi ja kehittää kaupungin digitukiverkoston toimintaa.

Palveluverkon riittävyys ja toimintaympäristön muutokset

Opiston kurssitoimintaa toteutetaan noin 40 eri osoitteessa kaupungissa. Palvelutuotanto tapahtuu pääosin kaupungin omistamissa kiinteistöissä, kuten kouluilla, liikuntakeskuksissa, toimintakeskuksessa ja kirjastossa. Toimitilojen kohdalla on olennaista niiden tarkoituksenmukaisuus ja soveltuvuus Opiston opetustarkoituksessa. Lisäksi tilojen esteettömyys on tärkeä seikka, koska 40 % kurssilaisista on senioreita.

Palveluverkon keskeiset muutostarpeet ja aikataulu

Tällä hetkellä Opiston toiminta on hajautettu ympäri kaupunkia ja päätoiminen henkilöstö tekee pääosin etätöitä. Keskeisin muutostarve on kuvataiteiden luokka- ja säilytystilaongelman ratkaiseminen lukuvuoteen 2022–2023 mennessä: tarvitaan kaksi ensisijaisesti Kuvataidekoulun opetukseen soveltuvaa luokkahuonetta sekä riittävät säilytystilat opetusmateriaaleille sekä keskeneräisille töille.

Lisäksi tarvitaan yksi luokkahuone kieli- ja teoriaopetukseen sisäilmaltaan terveellisestä ja esteettömästä rakennuksesta (toimivat tällä hetkellä Kinnarin koulun D-rakennuksessa). Opiston hallinnoimissa opetustiloissa järjestetään erityisesti senioreille suunnattua päiväopetusta sekä mm. maahanmuuttajien koulutusta.

Palveluverkkosuunnittelussa on syytä huomioida myös liikuntatilojen tarve, erityisesti Pirosen liikuntakeskuksen tilanne. Opisto on tällä hetkellä yksi Pirosen pääkäyttäjistä, ja opetusta järjestetään siellä vuosittain noin 2500 tuntia. Opiston päätoiminen henkilöstö sijoittuu Perhelään sen valmistuttua vuonna 2023.

Lähivuosina on hyvä tutkia ja selvittää Opiston palvelujen tuottamisen eri vaihtoehtoja tulevaisuudessa.

Kotoutumispalvelut

Palvelun tarkoitus ja tavoitteet

Kotoutumispalvelut

Maahanmuuttajien kotoutumisen tukemista ohjataan lailla Kotoutumisen edistämisestä (1386/2010). Kunnan on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain ([365/1995](#)) 65 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Ohjelma toimii palvelujen koordinoinnin, ohjauksen ja kehittämisen välineenä. Kotoutuja on vasta

Suomeen ja Järvenpäähän rekisteröitynyt maahanmuuttaja. Kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston sekä muiden viranomaisten on annettava maahanmuuttajalle asianmukaista ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävästä toimenpiteistä ja palveluista sekä työelämästä.

Kotoutumispalvelut vastaa kaupungin kotoutumishjelman laadinnasta ja sen seurannasta. Kotoutumispalvelut toimii asiantuntijana ja yhteistyökumppanina kaupungin palveluille sekä viranomais- ja vapaaehtoistyönverkostoille maahanmuuttajiin ja kotoutumiseen liittyvissä asioissa. Kotoutumispalveluista koordinoidaan myös tulkkaus- ja käännöspalvelujen hankinta kaupungin palveluihin. Kotoutumispalvelut vastaa pakolaisten humanitäärisestä vastaanotosta kuntapaikoille päätöksenteon mukaisesti.

Kotoutumispalvelut vastaa kunnan vastuulla olevien alkukartoitusten tekemisestä. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain ([1412/1997](#)) mukaista toimeentulotukea. Työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Oppivelvollisuuden laajentuminen vaikuttaa 17-vuotiaisiin nuoriin, joille laaditaan kotoutumissuunnitelma. Jatkossa vastuu alle 18-vuotiaiden oppivelvollisten nuorten kotoutumissuunnitelmien laatimisesta on kunnilla.

Maahanmuuttajatoimisto Verso

Versossa annetaan kotoutuslain mukaisesti tietoa ja neuvontaa sekä palveluohjausta kaikilla taustoilla saapuville maahanmuuttajille sekä tehdään alkukartoituksen niille, jotka eivät ole TE-toimiston asiakkuudessa. Pakolaisten (oleskeluluvan saanut turvapaikanhakija tai kiintiöpakolainen) vastaanotto tehdään vahvana yhteistyönä KEUSOTE:n palvelujen kanssa. Pakolaistaustaisia henkilöitä muuttaa kuntaan itsenäisesti tai annetulle kuntapaikalle.

Palveluohjauksen onnistumiseksi yhteistyö myös muun viranomaisverkoston kanssa on välttämätöntä (TE-toimisto, oppilaitokset, KELA). Kotoutumisen tärkein elementti on osallisuuden mahdollistaminen. Palveluohjaus on eri-ikäisten maahanmuuttajien opastusta ja tukea omien asioiden hoitamiseen ja kuntalaisena osallistumiseen.

Nykyinen palveluverkko

Maahanmuuttajatoimisto Verson henkilöstön koostumus on: erityisasiantuntija, kaksi kotoutumishjaajaa, työvalmentaja, kaksi hanketyöntekijää (Keski-Uudenmaan tieto-, neuvonta-, ohjauspalvelun käynnistäminen), laskentasihteeri.

Palveluverkon riittävyys ja toimintaympäristön muutokset

Maahanmuuttajatoimisto Verson henkilöresurssin riittävyttä arvioidaan suhteessa Järvenpään maahanmuuttajaväestön määrään. Kansainvälisen suojelun piirissä olevista henkilöistä saadaan valtion korvauksia, joilla tulee järjestää heidän kotoutumista tukevia toimenpiteitä. Näitä korvauksia voidaan käyttää myös muihin kotoutumishjelmassa määriteltyihin toimenpiteisiin. Korvausten piirissä olevien henkilöiden määrän ennakoitaan vähenevän, joka tarkoittaa, että Verson toimintaa joudutaan arvioimaan rahoituksen vähentyessä. Toisaalta

vieraskielisen väestön osuus kasvaa ja heille kotoutumislain mukaan tulee järjestää ohjausta ja neuvontaa. Venäjän hyökkäyssodan Ukrainaan alkaessa painetta on tullut koko ajan lisää ukrainalaisten hakiessa turvaa itselleen eri puolilta Eurooppaa.

Kotoutumislakia uudistetaan kuluvalle hallituskaudella. Alueellinen ohjaus- ja neuvontapalvelujen kehittäminen on yksi kehittämiskohtaisesta, joita valtioneuvostolle luovutettu selonteko nostaa esiin.

Keski-Uudenmaan kunnat ovat lähtenee yhdessä kehittämään alueellista palvelua TEM:n hankerahoituksella. Tavoitteena on, että kunnan palvelut täydentyvät maahanmuuttajille suunnatulla etä- ja verkkopalvelulla ja kohdennetulla tiedottamisella, joka toteutetaan kuntien yhteispalveluna.

Palveluverkon keskeiset muutostarpeet ja aikataulu

Vuonna 2022 Verson henkilöstöressurssien riittävyys verrattuna vieraskieliseen väestöön huomioitava. Samoin huomioitava valtionkorvausten riittävyys palvelujen kehittämisessä. Kotoutumislakia uudistetaan ja sen myötä saattaa tulla kunnille uusia tehtäviä. Vuonna 2023 Verso siirtyy Perhelään. Kehittämistyötä tehdään kaupungin ASPA-palveluiden ja osaamis- ja työllisyyspalveluiden sekä Kelan Järvenpään toimipisteen kanssa.

Lapsiperheiden palvelut

Palvelun tarkoitus ja tavoitteet

Lapsiperheiden hyvinvointiohjaus on kaupunkistrategian mukaista toimintaa, joka on tarkoitettu järvenpäläisille lapsiperheille, jotka eivät ole korjaavien sotepalveluiden piirissä. Tavoitteena on kynnyksetön riittävän varhainen tuki lapselle ja perheelle lapsen kasvuolosuhteiden turvaamiseksi, vanhempien tukeminen heidän kasvatustehtävässään sekä edistää koko perheen hyvinvointia ja arjessa selviytymistä.

Tehtävän tarkoituksena on yhteensovittava verkostoyhteistyö muiden peruspalveluiden, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, yhdistysten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Monitoimijaisen yhteistyön tavoitteena on vahvistaa perheiden omia voimavaroja, tukea arjessa jaksamista ja selviytymistä sekä ehkäistä ongelmien syvenemistä ja raskaampien palvelujen tarvetta.

Nykyinen palveluverkko

Perhetalo Joutsikki toimii Naavatiellä hyvien kulkuyhteyksien varrella. Tila ja pihapiiri on suunniteltu ja rakennettu lapsia ja perheitä varten. Ympäristö on esteetön, joka mahdollistaa tilojen monipuolisemman käytön omassa- ja muiden, lasten- ja perheiden palveluja tuottavien kumppaneiden kanssa.

Keskeiset palvelut ovat yksilö- ja perhetapaamiset, kotiin vietävä tukityö ja erilaiset ryhmätoiminnot Perhetalo Joutsikissa ja monitoimijaisena yhteensovittavana verkostoyhteistyönä eri puolilla kaupunkia. Avointa kohtaamispaikkatoimintaa Perhetalossa on

kerran viikossa. Lapsiperheiden hyvinvoinninohjaajat jalkautuvat suunnitelmallisesti Juhani Ahon ja muihin leikkipuistoihin.

Perhe voi itse hakeutua tuen piiriin tai palveluohjaus voi tapahtua esimerkiksi varhaiskasvatuksesta tai perusopetuksesta, perheen luvalla. Tuen piiriin pääsemiseksi ei tarvita lähetettä ja palvelu on maksutonta. Toiminnan toteuttamisesta vastaavat kahdeksan lapsiperheiden hyvinvoinninohjaajaa ja palvelupäällikkö.

Palveluverkon riittävyys ja toimintaympäristön muutokset

Hyvinvointiohjaus on tavoittanut hyvin Järvenpään kaupungin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen piiriin kuuluvat lapset, perheet ja henkilökunnan. Neuvolan kanssa on sovittu palveluohjauksesta palveluun, jos perhe ei ole sotepalveluissa. Lukion ja toisen asteen opiskelijoiden perheille palvelua ei ole aktiivisesti mainostettu resursseista johtuen. Iso muutos toiminnassa tulee olemaan jokapäiväinen avoimen toiminnan toteuttaminen.

Järvenpää on muuttovoittoinen kunta ja lapsiperheiden määrä kasvaa, vaikka lasten syntyvyys kansallisesti laskee. Nyt ja jatkossa lasten ja lapsiperheiden tukeminen tulee nähdä hyvinvointi-investointina, joka merkitsee lyhyellä aikavälillä kustannuksia, mutta tuo pitkällä aikavälillä hyvinvoinnin lisäksi myös kustannussäästöjä. Varhainen tuki lisää ja edistää hyvinvointia, ehkäisee ongelmien syvenemistä ja perheiden ohjautumista korjaaviin sotepalveluihin. Mitä varhaisemmassa vaiheessa perheitä voidaan tukea, sen varmemmin ehkäistään syrjäytymistä. Oleellista on turvata varhaisen tuen palvelujen saatavuus ja resurssit sekä pyrkiä muutokseen, palvelujen kustannusrakenteesta niin, että varhaisen tuen osuus vahvistuu.

Palveluverkon keskeiset muutostarpeet ja aikataulu

Työn uudeksi keskeiseksi painopisteeksi, entisten lisäksi, tulee avoimen kohtaamispaikan toteuttaminen päivittäin. Tämä edellyttää palvelumuotoilua toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa, resurssien riittävyyden sekä lisäresursoinnin tarpeen tarkastelua. Kuntalaisten aktivoiminen toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen on käynnistynyt syksyn 2021 aikana.

Osaamis- ja työllisyyspalvelut

Palvelun tarkoitus ja tavoitteet

Osaamis- ja työllisyyspalvelujen tehtävänä on tuen, ohjauksen ja valmennuksen avulla tukea eri ikäisiä kuntalaisia kohti avoimia työmarkkinoita, opintoja tai muuta kuntalaisen elämäntilanteen näkökulmasta tarkoituksenmukaista ratkaisua kohti. Yksikkö tekee moniammatillista yhteistyötä laajan viranomais- ja työnantajaverkoston kanssa. Työnantajien kanssa tehtävän yhteistyön tarkoituksena on osaavan työvoiman ja työmarkkinoiden kohtaannon edistäminen.

Osaamis- ja työllisyyspalvelujen tuottamistapa on hyvin moniammatillinen ja edellyttää onnistuakseen laajaa yhteistyötä niin kaupungin sisällä kuin eri sidosryhmienkin kanssa. Yksikkö järjestää itse ikärajoittoman Vaikuttamon (sis. Ohjaamo-toiminnan) sekä ikärajoittomien ammatillisten työpajatoimintojen palvelut. Yksikkö hankkii ostopalveluna nuorten

kesätyöllistämistä tukevaa palvelua sekä tukee työnantajia työllistämässä erilaisin taloudellisin tuin.

Vaikuttamon ja hallintopalvelujen nykyinen palveluverkko

Vaikuttamo tarjoaa ikärajatonta ohjausta ja valmennusta kaikenikäisille kuntalaisille moniammatillisessa yhteistyössä kaupungin eri toimijoiden, Kelan ja Te-toimiston asiantuntijoiden kanssa. Toiminta sisältää myös nuorille suunnatun Ohjaamon palvelut. Vaikuttamon toiminnan tavoitteena on tukea kuntalaista kohti opintoja, työelämää tai muunlaista elämäntilanteeseen sopivaa ratkaisua. Uravalmennuksen avulla kuntalaisen käsitystä omista taidoistaan vahvistetaan, selkeytetään hänen omia suunnitelmiaan ja rohkaistaan häntä omatoimiseen työ- tai opiskelupaikan hakuun. Vaikuttamo järjestää myös 15–18-vuotiaille suunnatun kaupungin kesätyöllistämisen. Vaikuttamon toiminnat ovat lakisääteistä velvoitettytyöllistämistä lukuun ottamatta vapaaehtoisia kuntalaisten työllistymistä edistäviä palveluja.

Osaamis- ja työllisyyspalvelujen hallinto vastaa toiminnan johtamisesta, esihenkilötyöstä, toiminnan kehittämisestä ja ulkopuolisten rahoitusten hakemisesta ja raportoinnista (esim. AVI). Lisäksi hallinto vastaa työnantajille suunnattujen työllistämistukien prosesseista, palkkatukien maksatusprosessista (Keha-keskus), työllisyyttä edistävien toimintamallien kehittämisestä (esim. työllisyysvaikutusten ennakoarvointimalli, työllisysehdon soveltaminen julkisissa hankinnoissa), vieraskielisen työvoiman saatavuuden kehittämisestä sekä muista yksikön talous- ja hallintotehtävistä.

Vaikuttamon noin 50 neliöinen palvelupiste sijaitsee Mannilantie 43 kiinteistössä katutasolla. Hallinnon työntekijät työskentelevät Vaikuttamon seinänaapureina jakaen tilan kotoutumispalvelujen Verso maahanmuuttajien palvelupisteen kanssa. Suunnitelmana on, että molemmat toiminnot siirtyvät Perhelän kiinteistöön vuoden 2022 lopussa.

Palveluverkon riittävyys ja toimintaympäristön muutokset

Vaikuttamon palvelupiste aloitti toimintansa 1.1.2019. Toiminta on kuluneen kolmen vuoden aikana löytänyt paikkansa hyvin. Erytyypisiä asiakaskontakteja vuositasolla on noin 1000–1200 koronapandemian vaikutuksista ja rajoituksista huolimatta. Kontaktit tapahtuvat walk in-palveluna, puhelimitse, sähköisesti sekä ajanvarauksella lähipalveluna ja etänä. Työntekijöiden resurssit ovat kutakuinkin tasapainossa suhteessa palvelujen nykyiseen kysyntään.

Merkittävin lähitulevaisuudessa tuleva toimintaympäristön muutos on vuoden 2024 aikana toteutuva työ- ja elinkeinopalvelujen järjestämisvastuun muutos, jolloin lakisääteinen päävastuu em. palvelujen järjestämisestä siirtyy valtiolta kunnille. Muutoksen myötä kunnan vastuulle siirtyy pääosa työ- ja elinkeinotoimistojen työnhakija-, työnantaja- ja elinkeinopalveluista sekä esim. ELY-keskusten vastuulla olevat työvoimakoulutusten hankintapalvelut. Muutoksen myötä myös työvoimahallinnon työntekijöitä siirtyy kuntien työntekijöiksi. Vuoden 2022 alussa ei ole vielä yksityiskohtaista tietoa siirtyvistä palveluista tai työntekijöiden määrästä. Kunnan rahoitusvastuu muuttuu myös merkittävästi. Vuodesta 2007

alkaen rahoitusvastuun kärki on muodostunut pääosin työmarkkinatuen kuntaosuudesta, mutta jatkossa kunta vastaa työttömien työttömyysturvan rahoittamisesta laajemmin.

Muutoksen myötä valtion tehtäväksi jää vastata työllisyysenedistämisen palvelujärjestelmän valtakunnallisesta toimivuudesta, (kuten tietojärjestelmästä), työllisyyden kehitystä ja tilastointia koskevan tiedon tuottamisesta ja seurannasta, kuntien ohjauksesta lainsäädännöllä ja rahoituksella, laillisuusvalvonnasta, kuntien työllisyysenhoidon sparrauksesta ja arvioinnista sekä yhdessä kuntien kanssa yliaalueellisista ja valtakunnallisista palvelukokonaisuuksista, joilla edistetään kansallisesti merkittäviä työllisyystoimenpiteitä (esimerkiksi äkilliset rakennemuutostilanteet ja kansainväliset rekrytoinnit).

Muutos tulee vaikuttamaan laajasti kaupungin eri palveluihin. Näitä ovat ainakin osaamis- ja työllisyys-, yritys-, kotoutumis-, hr- ja hankintapalvelut sekä tietohallinto. Muutos vaikuttaa myös ainakin työnhakija- ja työnantaja-asiakkaisiin, oppilaitosyhteistyökumppaneihin sekä kolmannen sektorin toimijoihin.

Palveluverkon keskeiset muutostarpeet ja aikataulu

Vaikuttamon ja osaamis- ja työllisyyspalvelujen hallinnon muutostarpeet liittyvät lähinnä em. tilamuutoksiin vuoden 2022 lopulla. Työ- ja elinkeinopalvelujen järjestämismuutokset vaikuttavat paitsi kaupungin lakisääteisiin järjestämismuutoksiin, myös kaupungin työntekijöiden määrään. Uudet palvelut tuovat kaupunkiin myös aivan uuden asiantuntijajoukon.

Vuoden 2022 kesällä ei ole vielä tietoa esim. toiminnan järjestämistavoista, siirtyvästä henkilöstömäärästä eikä kaikista palveluistakaan, mutta alustavan arvion mukaan muutos vaatii merkittäviä panostuksia valmisteluun, tiloihin, johtamiseen ja uudenlaiseen viranomais- ja verkostoyhteistyöhön. Tavoitteena on, että muutos astuu voimaan vuoden 2024 aikana.

Ammatillinen työpajatoiminta

Palvelun tarkoitus ja tavoitteet

Ammatillinen työpajatoiminta kuuluu osaamis- ja työllisyyspalveluiden kokonaisuuteen. Toiminta on ikärajatonta palvelua, jossa korostuu osaamisen kehittämisen näkökulma. Järvenpään neljältä ammatilliselta työpajalta saa sekä oman työ- ja toimintakyvyn edistämisen lisäksi kokemuksia aidoista työtehtävistä ja toimintaympäristöistä, joissa myös usean eri alan ammattiopintojen ammattitaitokriteerit täyttyvät. Työpajatoiminnassa voidaan suorittaa useita tutkinnonosia lounaskahvila- ja catering-alan sekä asiakaspalvelun ja puhtaanapitoalan tutkinnoista, rakennus-, pintakäsittely-, ja kiinteistöhuollon tutkinnoista sekä ohjaus- ja kasvatustutkinnoista. Osallistujille avautuu monipuolisia mahdollisuuksia jatko-opintoihin, avoimille työmarkkinoille sekä palkkatuettuun työhön työpajakakon jälkeen; se mikä lisää työllistymistä, lisää hyvinvointia.

Nykyinen palveluverkko

Työpajatoimintaa tuotetaan tällä hetkellä moninaisissa toimintaympäristöissä.

Ammatillisista työpajoista lounaskahvio Cooperin Kulman palveluja tuotetaan Myllytien toimintakeskuksessa. Toimintaympäristö koostuu tuotantokeittiöstä, kahviosta, ruokasalista ja sen välittömässä läheisyydessä olevista muista toimintakeskuksen ensimmäisen kerroksen tiloista. Työntekijöitä on kolme vakituista sekä vaihteleva määrä työllistettyjä ja muita valmennettavia asiakkaita, yleensä 10–12 henkilöä.

Kartanon Kahvilan palveluja tuotetaan Vanhankylänniemessä Kartanon kiinteistön toimintaympäristössä. Kiinteistö sisältää Kartanon keittiön, kahvion, useita kabinetteja sekä pihapiirin (ml. sauna, Kellariravintola, vuokrattavat mökit 10 kpl). Työntekijöitä on kolme määräaikaista sekä vaihteleva määrä työllistettyjä ja muita valmennettavia asiakkaita, yleensä 3–6 henkilöä. Työntekijät työskentelevät kahdessa eri vuorossa.

Rakentavien alojen paja toimii samalla alueella Vanhankylänniemessä yhdessä Kartanon Kahvilan kanssa. Pajatoiminnan fyysisenä toimipisteenä on toiminut vanha meijerirakennus, mutta pajatoimintaa toteutetaan käytännössä ympäri Vanhankylänniemien aluetta pihapiirin moninaisissa töissä. Työntekijänä on yksi työpajaohjaaja. Hänen ohjattavanaan on keskimäärin 10 asiakasta.

Ohjaavien alojen työpaja toimii laajalti Koivusaaren koulun toimintaympäristössä sekä koulun sisällä että pihalla (välituntitoiminta). Koordinoivalla ohjaajalla (yksi työntekijä) on koululla työtila. Hänen ohjattavanaan on 8–10 henkilöä.

Nuorten työpajatoimintaan haetaan vuosittain Aluehallintovirastolta työpajatoiminnan rahoitusta (80 000 euroa vuonna 2020). Rahoitus kattaa valtaosan nuoria ohjaavan henkilöstön palkkakuluista. Osa palkkakuluista sekä muut kustannukset jäävät kaupungin kustannettaviksi. Aikuisten ammatillisen työpajatoiminnan kaupunki rahoittaa kokonaan itse.

Palveluverkon riittävyys ja toimintaympäristön muutokset

Tämänhetkisen suunnitelman mukaan osaamis- ja työllisyyspalvelut tuottaa ammatillista työpajatoimintaa Kartanon Kahvilan toimintaympäristössä vuoden 2022 loppuun saakka. Päätökset toiminnan jatkosta tehdään osana palveluverkkoselvitystä. Kartanon kiinteistö toimii tällä hetkellä hyvin ammatillisen työpajatoiminnan tarpeisiin nähden ja tarjoaa lukuisia mahdollisuuksia työvaltaiseen oppimiseen. Rakentavien alojen LIITO-pajatoimintaa on järjestetty Kartanon toimintaympäristössä useita vuosia ja se sopii edelleen toiminnalle joltain osin. On kuitenkin tunnustettu, että toimintaedellytyksiä tulee lisätä, koska toimintaympäristö ei tarjoa mahdollisuuksia loputtomiin.

Mikäli ruokapalvelualan ammatillisen työpajatoiminnan tuottaminen Kartanon kiinteistön alueella päättyy, vastaavaa toimintaympäristöä ei ole mahdollista löytää, vaan tällöin toiminta todennäköisesti päättyy kokonaan. Kiinteistön kustannukset ovat merkittäviä ja niistä kaupunki joutuu joka tapauksessa kantamaan vastuun niin kauan kun se omistaa kohteen.

Lounaskahvio Cooperin kulman ruokapalvelualan ammatillisen työpajan toiminta liittyy kiinteästi Myllytien toimintakeskuksen muuhun toimintaan. Toiminnan tuottama ruokapalvelu on kohdistettu ensisijaisesti kaupungin vanhus- ja vammaisasiakkaille. Lounas- ja kahvilapalveluja käyttävät lisäksi kaupungin muut asukkaat ja työntekijät. Toimintaympäristö soveltuu hyvin tarkoitukseensa, sillä keittiöön tehtiin mittava remontti noin kahdeksan vuotta

sitten. Työpajan tulevaisuus kiinteistössä riippuu paljolti siitä, mitä suunnitelmia Myllytien toimintakeskuksen suhteen muutoin tulevaisuudessa tehdään. Mikäli kiinteistön alue päätetään jatkojalostaa muihin tarkoituksiin, on tarkkaan arvioitava vastaavan tilan rakentamisen tarkoituksenmukaisuutta mahdolliseen uuteen kiinteistöön.

Ohjaavien alojen LIITO-paja toiminnan toimiessa koulun toimintaympäristössä, siihen ei kohdistu toimintaympäristöön liittyviä kustannuspaineita.

Palveluverkon keskeiset muutostarpeet ja aikataulu

Viitaten edelliseen kohtaan, vuoden 2022 aikana on ratkaistava ruokapalvelualan ammatillisen työpajatoiminnan jatkosuunnitelmat Kartanon kiinteistössä. Tulevaisuudessa on tehtävä myös päätöksiä Lounaskahvio Cooperin kulman ja Myllytien toimintakeskuksen kiinteistöön liittyen. Kokonaisuutta on jo lähdetty tarkastelemaan, mutta aikataulullisesti suunnitelmat ovat vielä tarkentumatta.

Yhteisöpalvelut

Palvelun tarkoitus ja tavoitteet

Yhteisöpalvelujen tarkoituksena on osallisuuden, aktiivisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen monipuolisen ryhmä-, kurssi-, tapahtuma- ja asiantuntijaluentotoiminnan avulla. Keskeisiä toimintoja ovat terveyttä ja hyvinvointia vahvistavat toiminnat, elämäntapaohjaus ja elinikäistä oppimista tukevan toiminnan toteuttaminen yhdessä ja yhteistyössä verkostojen kanssa.

Tehtävään kuuluu Myllytien toimintakeskuksen tilojen hallinnointi ja toiminnan organisointi tarjoamalla puitteet osallisuustoiminnalle. Yhteistyötä tehdään aktiivisesti eläkeläis-, vammais- ja asiakasneuvoston, järjestö-, yhdistys- ja neljännen sektorin vapaaehtoistoimijoiden kanssa. Verkostoyhteistyön merkitys on toiminnan keskiössä. Yksikkö rakentaa kumppanuuksia, nivoo toimijoita yhteen, kehittää ja innovoi hyvinvointia vahvistavia toimintamalleja.

Talossa kokoontuu noin 25 yhdistystoimijaa sekä kymmeniä eri ryhmä- ja kurssitoimintoja henkilöstö- ja vapaaehtoisvetoisesti. Keskeiset kohderyhmät ovat ikääntyneet ja työelämän ulkopuolella olevat kuntalaiset.

Yksikkö rakentaa kotiympäristön läheisyydessä tapahtuvaa asukastyötä, huomioiden kaikessa työssä heikoimmassa asemassa olevien kuntalaisten osallisuusmahdollisuudet, tasa- arvon ja yhdenvertaisuuden kaikessa toiminnassa. Tavoitteena on turvata kaikille ja koko kaupunkialue huomioiden hyvä elämä ja toimiva arki.

Nykyinen palveluverkko

Keskeisenä toimipaikkana on Myllytien toimintakeskus, joka tarjoaa eläkeläis- ja sote-yhdistyksille ja järjestöille toimitilan sekä neljännen sektorin vapaaehtoistoimijoille laajan vapaaehtoistoiminnan. Toimintaan liittyy kiinteästi myös työelämän ulkopuolella oleville työikäisille mahdollisuus työharjoitteluille erilaisissa työtehtävissä.

Henkilöressurssina erityisasiantuntija/lähiesimies, asiakasneuvoja ja koordinoiva ohjaaja.

Palveluverkon riittävyys ja toimintaympäristön muutokset

Ikääntyneiden suhteellinen osuus kasvaa ja kotona asumisen tukeen tarvitaan jatkossa monipuolisia ja uudenlaisia ratkaisumalleja. Kaupungin henkilöstön rooli yhteisöpalveluissa tulee jatkossa olemaan yhä enemmän mahdollistaja ja koordinoija. Kuntalaisten oma vastuu hyvinvointitoiminnan tarjoamisesta tulee kasvamaan. Toiminnassa tärkeänä tavoitteena on heikoimmassa asemassa olevien ihmisten osallisuuden tähtäävä toiminta.

Toiminnallisten tilojen tarve on vapaa-ajan toiminnassa edelleen kasvussa huomioiden ikäryhmän kasvu. Tulevaisuudessa eri asuinalueille suunnatut yhteiskäyttötilat harraste- ja vapaa-ajan käyttöön ns. yhteiset olohuoneet mahdollistavat yhä laajemman asiakaskunnan kohtaamisen. Tätä työtä tulee kehittää yhteistyössä eri palveluiden sekä organisaation ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Palveluverkon keskeiset muutostarpeet ja aikataulu

Myllytien toimintakeskus tulee käyttöönsä pähän noin 7–10 vuoden kuluttua. Talosta ja sen tulevaisuudesta on päätetty hyvinvointilautakunnan toukokuun 2022 kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan tehdä tarveselvitys vuoden 2022 aikana. Päiväsaikaiselle toiminnalle tiloja tulee suunnitella yhteistyössä myös tulevien koulujen ja päiväkotien rakennusvaiheissa.

Muutostarpeissa tulee huomioida organisaation sisäisen suunnittelun tarve. On otettava huomioon kaikki tilat, joiden käyttö voisi olla mahdollista jakaa yhteiskäyttöön. Tässä muutostarpe on myös eri organisaatiotahojen ajattelun muokkausta mahdollisimman laajalaiseksi.

Yhteisöjen (yhdistykset, järjestöt, vapaaehtoiset) toiminnan aktivoimiseen ja mahdollistamiseen tarvitaan toimintamallien kehittämistä (osallistava budjetointi, avustukset, tilasubventiot tms.).

Yhteisöjen käytössä olevat tilat

Palvelun tarkoitus ja tavoitteet

Kaupunkistrategian mukaisesti kaupunki tarjoaa asukkaiden, yritysten ja järjestöjen käyttöön monipuolisia tapahtuma- ja toimintapaikkoja sekä toiminnan edellytyksiä.

Toisaalta kaupunkistrategia ohjaa tilankäytön tehostamiseen. Tavoitteena on, että vuonna 2023 kaupungilla on käytössä vain ydintoiminnan edellyttämät tilat. Kaupunki on myös linjannut, että yhdistyksille ja yhteisöille voidaan tarjota tiloja toiminnan tukemiseksi.

Nykyinen palveluverkko

Kaupungin omistamia ja hallinnoimia tiloja oli 31.12.2020 yhteensä 157 681 huoneneliometriä (hum²) ja näistä kaupungin omistamia tilaneliöitä oli 137 896 hum². Kaupunki oli vuokrannut

omistamistaan tiloista em. ajankohtana 15 377 hum², palveluntuottajien (kuten Keusote), muutaman yrityksen sekä erilaisten järjestöjen käyttöön.

Vuoden 2022 alkupuoliskolla kaupunki omistaa 29 kiinteistöä ja muuta tilaa, jotka on vuokrattu yhdistysten ja järjestöjen käyttöön. Lisäksi yhdistykset ovat varanneet vuoroperusteisesti tiloja kaupungin ydintoiminnan (kuten koulut, liikuntalaitokset) rakennuksista. Vuokrasopimuksilla luovutettujen tilojen yhteispinta-ala on 5 651,69 hum² ja näistä aiheutuvat ylläpitomenot ovat arviolta 231 308,64 € vuodessa. Todellisuudessa summa on merkittävästi suurempi, koska kaikista yhdistyksille luovutetuista tiloista ei vielä ole vuokrasopimuksia. Lisäksi kokonaiskustannuksissa tulee huomioida pääomakustannukset, kuten kiinteistön hankinta- ja tekninen arvo sekä poistot.

Palveluverkon riittävyys ja toimintaympäristön muutokset

Vaikka yhdistyksille on kohdennettu paljon tiloja, ei tiloja kuitenkaan ole riittänyt kaikille halukkaille. Tähän on syynä mm. avoimen ja läpinäkyvän hakumenettelyn puuttuminen. Koska tilahallinta ja tilojen vuokraus on ollut hajautuneena eri yksiköihin, myös nykyiset vuokralaiset ovat keskenään eri asemassa, koska vuokrauserusteet ja - sopimukset ovat olleet erilaisia.

Tilaomistukseen keskitettiin vuoden alusta 2020 alkaen kaikki kaupungin käytössä olevat ja omistamat tilat. Keskittäminen parantaa tilakokonaisuuden hallinnointia ja lisää tiloihin liittyvää läpinäkyvyyttä. Vuoden 2022 aikana otetaan käyttöön tilahallintajärjestelmä, jonka avulla saadaan näkyvyys kaupungin tiloihin, niiden kuntoon, tilojen käyttäjiin ja kustannuksiin. Järjestelmää laajennetaan tilahallinnan kehityshankkeiden mukaisesti koskemaan tuntitasoista varaus- ja vuokraustoimintaa vuoden 2022 aikana. Nämä yhdessä mahdollistavat järjestöille kohdennettavien tilojen merkittävän volyymilisäyksen kaupungin ydintoiminnan tiloissa.

Kaupungin taloudellinen kantokyky aiheuttaa kuitenkin haasteita tarjota järjestöille heidän yksinomaisessa käytössään olevia rakennuksia ja vuokratiloja nykyisin ehdoin. Tilahallinnan sopeutusvaade on 10 % vuoden 2019 tasosta vuoteen 2023 mennessä. Tämä edellyttää väistämättä kaupungin kiinteistöomistusten karsintaa. Kaupunginhallitukselle ja hyvinvointilautakunnalle on esitetty syksyllä 2021 kymmenen (10) kiinteistön lista, joissa järjestöt ovat vuokralla tai muutoin merkittäviä käyttäjiä. Näistä kuusi kiinteistöä ovat sellaisia, joista kaupunki voisi luopua omistus- tai vuokraoikeudella. Tällä tavoitellaan noin 100 000 euron säästöä vuosittaisissa ylläpitokustannuksissa.

Palveluverkon keskeiset muutostarpeet ja aikataulu

Vuoden 2022 aikana käynnistetään vaiheittainen muutos, jossa yhteisöjen tilavuokrissa siirrytään malliin, jossa vuokralainen maksaa tiloista markkinavuokraa ja hyvinvoinnin palvelualue myöntää yhteisölle hakemuksen perusteella vuokra-avusta. Malli on kaupungille kustannusneutraali. Muutosten seurauksena tarvittavista määrärahamuutoksista, joilla ei ole toimintakatevaikutusta, palvelualueiden ja tilaomistuksen välillä päättää kaupunginjohtaja.

Vuonna 2023 käyttöön otetaan tilojen uusi tuntiperusteinen varausmalli, joka lisää merkittävästi yhdistysten ja yhteisöjen mahdollisuuksia hyödyntää kaupungin tiloja, ilman pitkäaikaista sitoutumista vuokrasopimuksiin.